

Undervisningsmateriale

Folkets flag. Plakater med Dannebrog
Dansk Plakatumuseum i Den Gamle By

I 2019 er det 800 år siden, at Dannebrog ifølge overleveringen faldt ned fra himlen. Det fejres på Dansk Plakatumuseum i Den Gamle By med en udstilling med omkring 130 plakater. De viser i hvilket overraskende stort omfang det danske flag er blevet brugt i plakater af vidt forskellig karakter med patos og nationalfølelse men også med stor humor og ironisk distance.

Dannebrog betyder meget for den danske befolkning. Allerede fra vi er ganske små, præsenteres vi for flaget – ved fødslen, til dåben/navngivningen, ved fødselsdag og når vi i det hele taget vil vise glæde og har noget at fejre. Flaget er vores allerstærkeste tegn på en fællesnævner, en fælles dansk identitet. Derfor er vi også følsomme i forhold til Dannebrog og bliver følelsesmæssigt ramt, hvis nogen tramper eller spytter på vores flag eller hvis nogen, hvis holdninger vi ikke deler, forsøger at tage patent på flaget. Det er det samme som at slå os midt i ansigtet.

Men hvordan kan det være, at et stykke rødt stof med et hvidt kors på kan betyde så meget for os? Det får man en vis forståelse for, når man hører om den myte, der gjorde vores flag guddommeligt. Og når man ser på, hvordan brugen af flaget har udviklet sig gennem historien og på, hvor stor en del af vores hverdag i fest, glæde og sorg flaget er blevet. Gennem den mangeårige historie, flaget gemmer på, er det blevet en vigtig udtryksform for os ikke bare som identitetsskaber, men også som et følelsesbetonet barometer. Dannebrog stikker dybt, når man er dansk og det er det, der afspejler sig så klart i plakaterne.

I forbindelse med udstillingen udgiver Dansk Plakatumuseum et velillustreret katalog, som fortæller om Dannebrog og dansk identitet. Kataloget kan købes i Den Gamle Bys museumsbutik og på Dansk Plakatumuseums webshop for 50 kr.

Dansk Plakatumuseum slår dørene op til udstillingen lørdag 26. januar 2019 og den kan opleves frem til 12. august 2019.

Der kan bestilles rundvisninger i udstillingen gennem booking@dengamleby.dk, ligesom klassen er velkommen til at besøge udstillingen på egen hånd.

Harald Slott-Møller, Dansk plakater fra folkeafstemningen i Sønderjylland i 1920.

Myten om Dannebrog

Ifølge myten faldt Dannebrog ned fra himlen 15. juni i 1219. Vi kalder dagen for Valdemars Dag, fordi det var kong Valdemar II (1170-1241), der ledede det slag, under hvilket flaget skulle have vist sig. Der var tale om et kristent korstog i Estland i nærheden af det nuværende Tallinn. Den voldsomme kamp udviklede sig negativt for de danske tropper og derfor faldt ærkebiskop Anders Sunesen ifølge myten på knæ og anråbte Gud om hjælp. Himlen åbnede sig, Dannebrog dalede ned og krigslykken vendte. Myten giver vores flag en guddommelig status.

Læs mere om sagnet om Dannebrog

<http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/myte-faldt-dannebrog-ned-fra-himlen-i-1219/>

http://denstoredanske.dk/Danmarks_geografi_og_historie/Danmarks_historie/Danmark_før_Reformationen/Lyndanise

<https://www.kristendom.dk/indføring/dannebrog-legenden-om-et-flag>

Ukendt kunstner, Sommermarked Hjørring 1954

Dannebrog som udtryk for dansk identitet

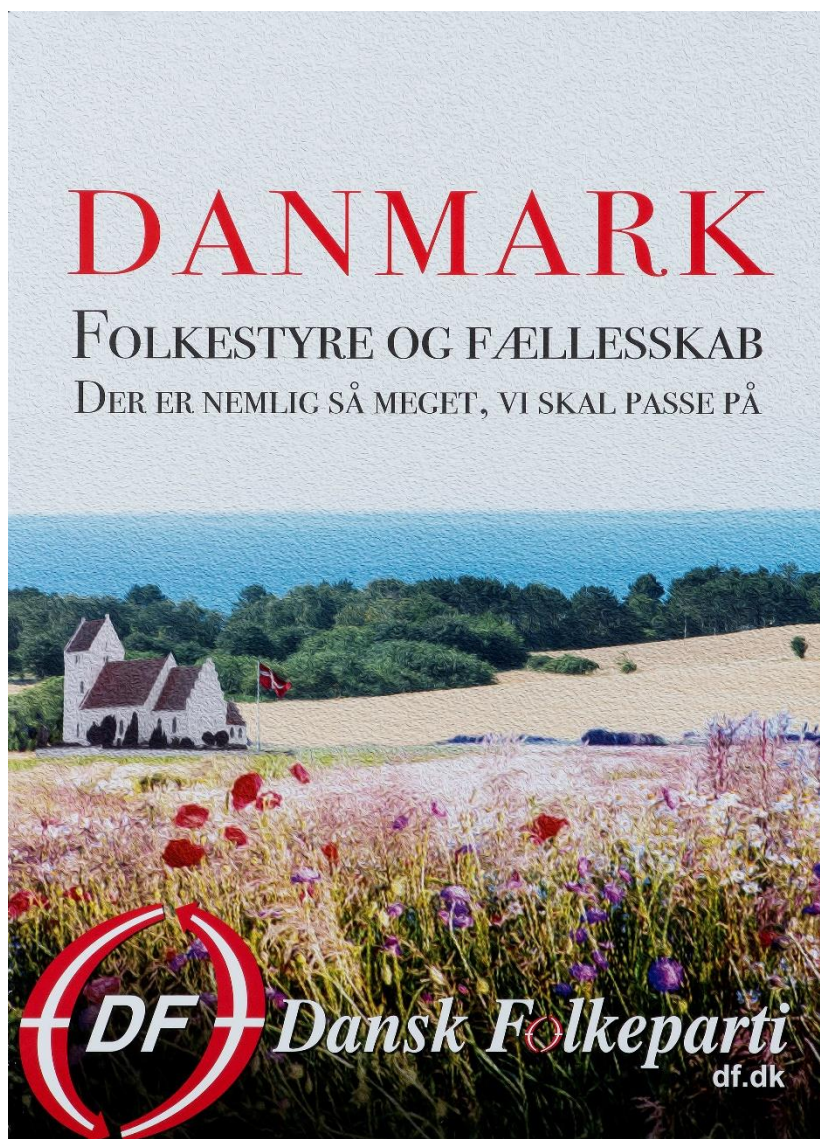
Den moderne og mere socialt favnende danske identitet - det vi kan kalde danskheden - blev først skabt i løbet af 1800-tallet, især i århundredets anden halvdel. På denne tid strømmede en national vækkelse ind over ikke bare Danmark, men hele Europa, og den fik ofte karakter af decideret nationalisme. Etablering af nationale museer og nationale symboler som f.eks. Dannebrog er nogle af de centrale eksempler på, hvordan mennesker nu oplevede kollektive nationale identiteter. Det at have en dansk identitet ændrer sig hele tiden i takt med vores samfund.

Læs mere om dansk identitet

<http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/nationsopfattelser-i-1840erne/>

<https://www.information.dk/bogforbog/2013/03/saerlige-danske-nationale-identitet>

<https://www.kristeligt-dagblad.dk/debat/dansk-identitet>

Ukendt kunstner Dansk Folkeparti 2018

Dannebrog som et politisk tegn

Mange rynker i dag på næsen over brugen af Dannebrog og associerer flaget med noget dybt konservativt, nationalistisk og fremmedfjendsk. Men sandheden er, at Dannebrog tilhører os alle og at flaget bliver og er blevet brugt af alle mulige politiske partier. Under 2. Verdenskrig blev flaget anvendt af både de danske nazister DNSAP og af kommunisterne, når de agiterede for deres vidt forskellige holdninger. Og i nyere tid har både SF og Dansk Folkeparti benyttet sig af flaget som symbol på deres politik. Dannebrog giver udtryk for det, vi selv lægger i det.

Læs mere om Dannebrog i politik på

<https://jyllands-posten.dk/debat/kronik/ECE10908243/jeg-er-vokset-op-med-en-stolthed-over-det-frie-danmark>

<https://jyllands-posten.dk/debat/breve/ECE10916608/ingen-kan-tage-dannebrog-fra-nogen-for-dannebrog-er-netop-ingens-og-dermed-er-det-alles>

Bolow & Schumann Artwork, Danmark-Ungarn 2018

Dannebrog i sportens verden

Den omfattende brug af Dannebrog under sportsbegivenheder – ikke mindst ved foldboldkampe – er forholdsvis ny. Den udspringer af det danske fodboldlandsholds succes, da de i 1984 kvalificerede sig til semifinalen i EM i Frankrig for første gang i 20 år og derefter brillerede i VM i 1986 i Mexico, ledsaget af sangen "Vi er røde vi er hvide" med tydelige Dannebrogskonnotationer. Fra midten af 1980'erne blev Dannebrog derfor en del af kampen som en markering af det nationale tilhørsforhold og kun fantasien sætter grænser for, hvordan flaget i dag bliver brugt til pynt, udsmykning og fejring.

Læs mere om Dannebrog i sportens verden

<https://www.folkeskolen.dk/43834/dannebrog---vores-flag>

<http://danmarkssamfundet.dk/wp-content/uploads/2014/05/Magasinet-Dannebrog.pdf>

Inge Adriansen: Danskerne og Dannebrog i 1990'erne i Kulturens Nationalisering.

Museum Tusculanums Forlag 2002.